

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Asia: Hallituksen esitys laeiksi opintotukilain ja opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 10 pykälän muuttamisesta
Viite: Lausuntopyyntö 22.2.2017 / OKM/4/010/2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt UNIFIlta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi opintotukilain ja opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia sekä opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annettua lakia. Esityksen mukaan opintotukilautakunnat lakkautettaisiin ja opintotuen muutoksenhakulautakunnan puheenjohtajan ratkaisovaltaa laajennettaisiin. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi eräitä muita muutoksia.

Suomen yliopistot UNIFI ry kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja toteaa luonnoksesta seuraavaa:

UNIFIn käsityksen mukaan on perusteltua, että opintotuen ratkaisutoiminnan siirtyessä korkeakouluilta Kansaneläkelaitokselle myös muita opintotuen myöntämiseen sekä opintojen edistymisen seurantaan liittyviä toimintoja virtaviivaistetaan ja sääntelyä selkiytetään.

UNIFI pitää opintotukilautakuntia koskevan lakkauttamisesityksen perusteluita ymmärrettävinä. On tärkeää, että opiskelijoita kohdellaan opintotukea ja sen myöntämistä koskevissa kysymyksissä yhdenvertaisesti, ja nykyinen käytäntö on voinut luoda jonkin verran eroja korkeakoulujen soveltamistapojen välille. UNIFI on kuitenkin samalla huolissaan lakkauttamisen vaikutuksista opintotukilain salliman yksilökohtaisen harkinnan laatuun tilanteissa, joissa opintotuen tapauskohtaista harkintaa on edelleen perusteltua käyttää.

Yliopistojen omien opintotukipalveluiden kautta opiskelijat ovat voineet saada laadukasta, henkilökohtaista ja helposti saavutettavaa palvelua henkilöiltä, jotka tuntevat sekä kyseisen korkeakoulun että opintotukilain soveltamisen rakenteet ja käytänteet. Opintotuen toimeenpano ja neuvontapalvelut ovat siirtymässä korkeakouluilta kokonaisuudessaan Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi. UNIFI kantaa huolta yksilökohtaisen harkinnan laadun lisäksi opiskelijoiden opintotukeen liittyvän neuvonnan laadusta muuttuvassa tilanteessa. Mahdollinen opintotukipalveluiden laadun heikkeneminen heijastuu opiskelijoiden opintomenestykseen ja jaksamiseen sekä kuormittaa yliopistojen ohjauspalveluja.

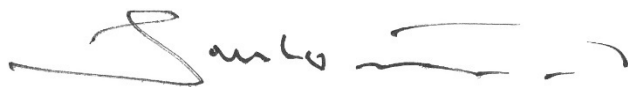
UNIFI suhtautuu kriittisesti lakiesityksessä esille tuotuun ehdotukseen korkeakouluille jäävistä opintotukitehtävistä. On harkittava tarkoin, voidaanko korkeakouluilta enää edellyttää lainkaan opiskelijoille annettavaa opintotukeen liittyvää neuvontaa. Opintotukitoimintojen siirtyessä kokonaisuudessaan Kansaneläkelaitoksen hoidettaviksi korkeakoulujen tehtäväksi jäisi korkeakouluun ja opintojen etenemiseen liittyvän tiedon välittäminen Kansaneläkelaitokselle. UNIFIn näkemyksen mukaan opintotukineuvontaa tulisi antaa tehtävään koulutettujen ja opintotukeen erikoistuneitten, virkavastuulla toimivien henkilöiden toimesta.

UNIFI toteaa, että lakiesityksen luonnoksessa ei oteta tarpeeksi voimakkaasti kantaa siihen, millä tavalla Kansaneläkelaitoksen sekä korkeakoulujen ja opiskelijoiden välinen yhteys ja tiedonvaihto varmistetaan. Toimiva keskusteluyhteys eri toimijoiden välillä on mahdollistanut lain ja sen soveltamistoiminnan laadukkaan hoitamisen ja kehittämisen. Vastaavalla tavalla toimiva yhteys on turvattava myös jatkossa.

UNIFI kannattaa esitettyä muutosta koskien opintotuen muutoksenhakulautakunnan tehtävien uudelleenjärjestelyä. Puheenjohtajan ratkaisuvallan laajentaminen lyhentäisi valitusten käsittelyaikoja, jolloin opiskelija saisi ratkaisun valitukseensa nykyistä nopeammin. Tämä on kannatettava tavoite.

Helsingissä 20. maaliskuuta 2017

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Jouko Niinimäki
Puheenjohtaja

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja